

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenski kmetovalci štajerski, kde so Vaši pravi prijatelji!

(Slovenskim Judežem pod nos.)

II. Celjski advokat in odpadnik slovenski, dr. Glantschnigg, kaže precejšnjo nevednost ali še večjo nadutost, ako misli, da bo s svojim „Prijateljem lisjakom“ slovenske kmete res zapeljal in v svojo nemško-liberalno mauho, to je: v nemški žakelj pospravil. Naši kmetje so dovolj prebrisani, da nemško-liberalnega volka tudi pod debelim ovčjim kozuhom zasledijo. Slovenski kmeti ni tako slep, da bi ne videl, odkod toliko strahovite toče na njega sipljejo, ni tako gluh, da bi ne čul, kaj liberalci z njim storiti nameravajo. In ko bi tudi ne bilo mu najti pravih prijateljev, ki bi ga svärili, vzdramiti ga morajo prežalostne skušnje — očitni propad kmetijskih ljudij!

Je li bilo slišati pred 20 leti, da bi bili toliko kmetov izpod strehe na stezo pometali po eksekutivnih dražbah? Ne, tega takrat ni bilo. Redko kedaj so katerega na boben djali in ta si je ovo osodo gotovo zaslužil. Poprej je marsikaj bilo, kar je kmeti stan podpiralo: dače niso bile tolike, srenjske doklade bile so menjše, okrajnih zastopov niti bilo ni in toraj tudi velikih sedanjih okrajnih doklad ni trebalo plačevati. Posilnega legaliziranja tudi ni bilo, tožbe in pravde so menje stale, vsak nemanič se ni smel ženiti, gruntov trgati tudi niso mogli, kakor sedaj. Sploh marsikaj je veljalo, česar sedaj ni. No, in kdo je vse to kmetiskemu stanu na očividno škodo pre naredil? Nemški liberalci in tisti, kateri so take ljudi v poslance, v okrajne zastopnike in župane volili.

Vendar najhujše najpogubnejše za kmeti stan pa je bil tisti deroči volk, katerega so liberalci nad ubogo avstrijsko ljudstvo spustili. Ta volk je svobodni kapital ali denar in njegovi mešetarji in oderuhi. L. 1868 so nemški liberalci odpravili stare in modre postave, ki so branile previsokih obrestij ali činžev jemati, sploh s izposo-

jevanjem denarjev ljudi guliti, lupiti, odirati. Te dobre postave so nemški liberalci odpravili.

Skrajni čas je toraj bil, da so nove volitve vsaj nekoliko ukrotile liberalno gospodarstvo. Novi konservativno-narodni državni zbor je zopet upeljal postave zoper oderuštvo. Pri tej priliki so se liberalci na vso silo protivili. In „Neue freie Presse“ glavni list nemško-jadovskih liberalcev je zagovarjala grdobno oderuštvo rekoč: „nič ne dene, ako sedanjí kmeti zgubijo svoja posestva in postanejo prosti delavci ali težaki. Mestni kapitalisti bodo potem posestva bolj obdelovali, kakor poprej kmetje; kajti kapitalisti bodo svoje denarje za zboljševanje posestev in za boljšo obdelovanje rabili“.

Tako neusmiljen je nemško-židovski liberalizem. Njemu je celo prav, če ves kmeti stan postane sam nemanič in berač!

Naslednji obrazec kaže, kako je svobodni kapital slovenske kmete po eksekutivnih dražbah izganjal s posestev na spodnjem Štajerskem v letih 1878, 1879 in 1880. Številke kažejo, koliko je v vsakem okraji bilo posestev prodanih vsled posilne dražbe.

Okraj	1878	1879	1880	Vkup
Celje	46	66	31	151
Celje okrož. sodnija .	3	6	4	13
Brežice	36	16	18	70
Gornjigrad	7	5	12	24
Gornja Radgona.....	14	11	10	35
Konjice	21	26	24	71
Kozje	36	37	34	107
Sv. Lenart	45	54	63	162
Ljutomer	14	17	21	52
Laško	20	16	16	52
Mahrenberg	9	17	19	45
Maribor des. pobr....	40	33	26	99
Maribor lev. pobr....	55	81	93	229
Ormož	10	12	8	30
Ptuj	53	80	99	232
Rogatec	18	27	44	89
Sevnica	5	6	12	23

Slov. Bistrica	9	17	24	50
Slov. Gradec	5	6	7	18
Šoštanj	5	9	7	21
Šmarije	44	40	89	173
Vransko	8	6	6	20
				1766.

To je res žalosten izkaz, kako strašno je svobodni kapital razsajal, ker so mu nemški liberalci svobodo razgrajati dovolili! V 3 letih je blizu 2000 slovenskih rodbin zgubilo svoja selišča, svojo zemljo, mili dom, svojo streho. In sedaj pridejo celjski kričachi in liberalci pa slovenskim kmetom na ušesa šepetajo: glejte: nemška liberalna stranka je Vaša najboljša prijateljica. Sram jih bodi tolike politične hinavščine! Slovenski kmetje pa imajo sedaj temveč uzroka, da ostudnega, celjskega lisjaka in „Bauernfängerja“ daleč proč od sebe vržejo.

Opozoriti še hočemo čestite svoje čitatelje na čudno prikazen, da so tam največ slovenskih kmetov s posestev zapodili, kder se nahajajo nemške hranilnice, nemške posojilnice, na primer v Celji 171, pri sv. Lenartu v Slov. goricah 162, v Ptuj 231 in v Mariboru 328. Tukaj je tudi nemška posojilnica v Jarenini veliko kmetov pomagala uničiti. Nasproti pa vidimo, da so slovenske posojilnice resnično pomagale ljudem iz denarnih zadreg, kajti ravno, kder so delovale slovenske posojilnice, ondi je število posilnih dražeb bilo najmenjše: Slov. Gradec 18, Gornji grad 20, Vransko 24, v kojih okrajih je uplivala Mozirska posojilnica, Šoštanj 21, Ormož 30 in Ljutomer 52. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Drevesnice.

Po naši deželi, sploh po slovenskih pokrajinah, ki so za sadjerejo tako rekoč vstvarjene, je za sadunosno drevje še mnogo, premnogo prostora. Res, da se mora pohvalno povdarjati, da se je v zadnjih letih tukaj mnogo na boljšo stran obrnilo in da so se kmetovalci za sadjerejo začeli prav živo zanimati. Marsikteri sadunosni nasad je nastal in obeta že v kratkih letih lep pridelek in dobiček. Vendar pa bi se še na milijone sadunosnih dreves moglo posaditi, kjer zdaj prazni prostori še čakajo novih nasadov. Glavni zadržki v ti stroki kmetovalstva je pomanjkanje mladih sadunosnih dreves in pa njihova za navadnega kmeta veliko previsoka cena. Po 50 kr. in če je tudi najlepši štamič, je drevesce za navadnega kmetovalca predrago. Da se toraj tej nadlogi odpomore, je treba, da se več drevesnic za sadunosno drevje zasadi. V krajih, v katerih je kakor na Českem ali Moravskem sadjereja na visoki stopnji razvitka, ima skoraj vsaka srenja svojo lastno drevesnico, iz ktere potem srenjčani po nizki ceni drevesec kupujejo. Tudi ima skoraj vsaki kraj posebne sadne

sorte, ki ravno v tem kraju najlepše prospevajo. Take sorte se morajo toraj v teh krajih najbolje gojiti, in toraj tudi po drevesnicah za mladi narasčaj skrbeti. Tako prospeva po Slovenskih goricah slovenski mašanečkar. Lepših in okusnejših je težko kje najti. Pa je tudi od kupca jako iskan sad. Toraj je treba v teh krajih poglavitno na to jablano skrb in pozor obračati. V drugih krajih na primer v Sevniskem za Savo raste posebno lepo Sevnški voščar, kterege daleč čez meje našega cesarstva prodajajo v Petrograd in po drugih mestih velike Rusije. Res je sicer, da nima vseh potrebnih lastnosti vsaki, da si napravi drevesnico, treba je znanja in tudi novca. Vendar pa je gotovo v vsaki srenji ta ali drugi za ta posel več ali manj sposoben človek. Ta naj se loti te prekoristne stvari. Nesla bo de njemu in celi deželi stoterni dobiček. Tukaj v Mariboru kupujejo zdaj štartinjak ranih jabelk po 14—15 goldinarjev. Kolik pomoček ubogemu kmetovalcu, če ima kaj takega sadu naprodaj. Lansko jesen so kupci pozna jabelka plačevali po 16—20 goldinarjev in še više štartinjak. Koliki dohodki! Toraj naj se že zdaj začne priprave za drevesnice delati. Mnogo se bode jabelk in grušek stoklo na prešo, da se natiska iz njih krepčilna pijača kmetskim delavcem. Naj se toraj ne pozabi iz tropin izrešeti peške jabelčne in grušev, ktere se potem na primernem kraju, ne premokrem, ne presuhem do jeseni do začetka meseca novembra hranjujejo in na primeren prostorček posejejo. Spomladi bodo pognale in na stotine mladih jablanic in grušek bode v veliko veselje kmetovalčev izrastlo, v daljo razsaditev in požlahtnovanje. Toraj kmetovalci obračajte svojo pozornost na drevesnice.

Novo seno in novi oves kot konjska krma.

Mnoge skušnje, ktere so Fracozje z vojaškimi konji naredili, so pokazale, da novo seno, če se v navadni in pravi meri z drugo klajo vred konjem polaga, nima nobenih za zdravje konjev škodljivih nasledkov. Sicer se res ne da tajiti, da konje, katerim se le novo seno poklada, pogosto kolika napada. Ta nevarnost je pa le takrat, če se živini seno brez vsake mere poklada, da ga toliko nažre kolikor se ji ga ljubi. V tem slučaju ne sne le mnogo več novega sena, posebno tistega, ki je bilo lepo pospravljeno, ampak konji ga žrejo tudi dosti blastnejše, kar jim je potem največ na kvar, ker, kakor skušnja kaže, ravno taki konji, ki so koliki podvrženi, najbolj hlastno žro. Skušnje, ki so jih s pokladanjem novega ovsar naredili, so tudi kazale le dobre nasledke. Konji so odebelili in okrepeli, toraj ni treba čakati, da 2—3 meseci pretekó, predno se novi oves more konjem polagati. Tako pravijo Fracozje.

Sejmi: 21. avg. Šetale, sv. Marija v puščavi, Kolobje, 24. avg. Arnauž, Bistrica, Rogatec, Središče, Velenje, 25. avg. Tinsko.